



HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/23-14/102

URBROJ: 65-23-02

Zagreb, 26. travnja 2023.

VLADI REPUBLIKE HRVATSKE

U prilogu dostavljam zastupničko pitanje **Dalije Orešković**, zastupnice u Hrvatskom saboru, postavljeno u skladu s odredbom članka 140. Poslovnika Hrvatskoga sabora.

Na temelju članka 142. stavka 1. Poslovnika Hrvatskoga sabora, odgovor u pisanom obliku na postavljeno zastupničko pitanje trebalo bi dostaviti u roku od 30 dana od dana kad Vam je pitanje dostavljeno.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković



HRVATSKI SABOR
KLUB ZASTUPNIKA CENTRA I GLAS-a

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	26-04-2023		
Klasifikacijska oznaka:		Org.	Pod.
	011-03/23-14/102	61	
Urudžbeni broj:		Pri.	Vrij.
	0531-23-01	-	-

Zagreb, 26. travnja 2023.g.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Zastupničko pitanje za predsjednika Vlade Andreja Plenkovića

Temeljem članka 140. Poslovnika Hrvatskog sabora postavljam sljedeće

ZASTUPNIČKO PITANJE:

Uvaženi predsjedniče Vlade,

Vlada Republike Hrvatske, Ured predsjednika Vlade, Služba za odnose s javnošću, objavila je 31. siječnja 2023.g. priopćenje za medije u kojem je naveden sažetak pravnog mišljenja radne skupine četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj od 16. siječnja 2023.g., o pravnim učincima presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske na ugovore između Republike Hrvatske i MOL-a, o mogućnostima poduzimanja pravnih radnji i nadležnosti za osporavanje navedenih ugovora te o obvezi izvršenja Pravorijeka ICSID-a. U navedenom priopćenju za medije navedeno je kako iz pravnog mišljenja proizlazi da pravomoćna presuda protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija ne proizvodi učinke u odnosu na ugovore između Republike Hrvatske i MOL-a, nadalje, pod pretpostavkom da su arbitražne klauzule valjane, a pretežu razlozi da jesu, ne postoji nadležnost suda Republike Hrvatske za odlučivanje povodom tužbe Republike Hrvatske protiv MOL-a radi utvrđivanja ništetnosti tih ugovora, pa da je slijedom navedenog oportuno podmiriti naknadu štete iz Pravorijeka ICSID-a (arbitražnog vijeća pri Međunarodnom centru za rješavanje investicijskih sporova na koji se primjenjuje Washingtonska konvencija).

Uz navedeno priopćenje za medije objavljena su i pravna mišljenja vezana za ovu materiju koja je Vlada Republike Hrvatske zatražila do sada, i to pravno mišljenje radne skupine četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj od 16. siječnja 2023.g., dva mišljenja Državnog odvjetništva Republike Hrvatske od 17. siječnja 2023.g. i od 28. prosinca 2021.g., te mišljenje prof.dr.sc. Hrvoja Sikirića od 29. prosinca 2021.g.

Iz navedene dokumentacije proizlazi da je Vlada Republike Hrvatske selektivno prihvatila zaključke radne skupine četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj od 16. siječnja 2023.g., te je tendenciozno **iz njih izvukla zaključak koji ide u prilog isplati**

naknade štete na temelju Pravorijeka ICSID-a, uz obrazloženje da je to oportuno, no istovremeno su ispušteni iz javnog priopćenja, a očito i iz razmatranja Vade Republike Hrvatske svi argumenti koji ukazuju da bi isplata naknade štete odnosno provedba Pravorijeka ICSID-a, predstavljala povredu javnog poretka Republike Hrvatske. Takvo postupanje ne samo da se može smatrati daljnjim pogodovanjima interesima MOL-a, suprotno financijskim interesima Republike Hrvatske, već može imati dalekosežne posljedice u smislu stvaranja pogrešne pravne prakse i poništavanja temeljnih vrijednosti pravnog poretka Republike Hrvatske, ali i pravnih poredaka država članica Europske unije te država članica međunarodnih konvencija koje se bave pitanjima korupcije.

Ovim zastupničkim pitanjem, tražim od Vlade Republike Hrvatske da razmotri i one argumente koji ukazuju na važnost zaštite i poštivanja pravnog poretka Republike Hrvatske, temeljnih vrijednosti Europske unije kao i načela međunarodnih konvencija koje su u Republici Hrvatskoj na snazi.

Zadaća radne skupine bila je izrada analize, stručnog mišljenja i obrazloženja **pravnih učinaka presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske na ugovore između Republike Hrvatske i MOL Hungarian Oil and Gas Company PLC za koje je utvrđeno da su zaključeni na temelju koruptivnih radnji, te analizu i stajalište o mogućnosti poduzimanja pravnih radnji radi osporavanja navedenih ugovora** kao i učincima tako poduzetih radnji na upravljanje kompanijom i rad upravljačkih tijela, te na poslovanje kompanije. Dodatno je zatraženo mišljenje o pravnim učincima pravorijeka arbitražnog vijeća pri Međunarodnom centru za rješavanje investicijskih sporova (ICSID) od 5. srpnja 2022.g., u predmetu ARB/13/32, MOL v. RH, odnosno **bi li za izvršenje pravorijeka bilo potrebno provesti postupak priznanja i ovrhe**, te postoji li pravni interes za pokretanje takvog postupka bilo na strani Republike Hrvatske ili na strani MOL-a, te bi li eventualno utvrđenje ništetnosti Prve izmjene i dopune Ugovora o međusobnim odnosima dioničara koji se odnosi na INA-Industriju nafte d.d. i Ugovora o plinskom poslovanju iz 2009.g., bilo prepreka izvršenju pravorijeka. Pitanje na koje je također trebalo odgovoriti je i **je li presuda Županijskog suda u Zagrebu broj K-US-50174 od 27. prosinca 2019.g., protiv Ive Sanadera zbog kaznenog djela primanja mita i Zsolta Hernadija zbog kaznenog djela davanja mita, potvrđena presudom Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj I Kž-Us 7612020-15 od 7. srpnja 2021. pravna prepreka izvršenju pravorijeka.**

Iz navedenog proizlazi da je Vlada od radne skupine tražila prvenstveno odgovore na pitanja mogu li se ugovori s MOL-om osporiti i postoje li pravne prepreke za izvršenje pravorijeka arbitražnog suda, a ne **rješenje kako zaštititi javni poredak i financijske te druge interese Republike Hrvatske.** Pri tome, u dijelu koji se odnosi na izvršenje Pravorijeka ICSID-a, Vlada Republike Hrvatske je ignorirala argumente i zaključke iz pravnog mišljenja četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj od 16. siječnja 2023.g., koji govore u prilog tome da **pravne prepreke izvršenju postoje, ukoliko se poštuje javni poredak Republike Hrvatske i njegove temeljne vrijednosti, kao i pravni poredak drugih članica Europske unije te načela međunarodnih konvencija koje se odnose na korupciju, a koje su u Republici Hrvatskoj na snazi.**

U pravnom mišljenju se doista navodi da Pravorijek ICSID-a nije podložan daljnjim preispitivanjima pred sudovima država ugovornica Konvencije o rješavanju investicijskih sporova između država i državljana drugih država (Konvencija ICSID ili Washingtonska

konvencija), s obzirom da je člankom 53. stavkom 1. Konvencije propisano da je odluka obvezna za stranke te da ne podliježe žalbi ili nekom drugom pravnom lijeku, osim onih koje predviđa sama Konvencija. Strankama u postupku pred Centrom za rješavanje investicijskih sporova na raspolaganju je jedino zahtjev za reviziju pravorijeka, ako se naknadno otkrije neka činjenica koja do njegova donošenja nije bila poznata stranci ili arbitražnom vijeću, a njezino bi postojanje presudno utjecalo na odluku, te zahtjev za poništaj pravorijeka pred ad hoc arbitražnim povjerenstvom iz ograničenog broja razloga. U pravnom mišljenju navodi se da je Republika Hrvatska tijekom postupka ARB/13/32 arbitražnom vijeću ICSID stavila do znanja da je presuda protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija postala pravomoćna, potom navodi te se Republika Hrvatska na istu okolnost pozvala i u Zahtjevu od 8. veljače 2022.g., tražeći reviziju te se zaključuje kako više ne postoji mogućnost poništavanja Pravorijeka ICSID. Iz navedenog proizlazi kako bi Republika Hrvatska trebala dragovoljno postupiti prema Pravorijeku ICSID, u suprotnom bi MOL mogao prisilno ostvariti svoju dosuđenu tražbinu sukladno odredbama Washingtonske konvencije u državama ugovornicama te Konvencije. Naime, člankom 54. stavkom 1. Konvencije propisano je da će svaka država ugovornica priznati kao obaveznu odluku donesenu na osnovi ove Konvencije i provesti na svojem teritoriju novčane obveze određene tom odlukom kao da je to konačna presuda te države. Ujedno, kondemnatorni (obvezujući) dijelovi izreke Pravorijeka ICSID odnose se na ispunjavanje obveza Republike Hrvatske iz Ugovora o plinskom poslovanju, u svezi s člankom 10. stavkom 1. Energetske povelje, slijedom čega se u pravnom mišljenju zaključuje kako se između ostalog Republika Hrvatska odrekla imuniteta u ovršnom postupku. Kao daljnja potvrda ovakvog stava navodi se da pravomoćnom presudom protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija nije odlučeno o valjanosti bilo kojeg ugovora, pa stoga ona nema pravni učinak u odnosu na valjanost pravnih ugovora koje je Republika Hrvatska sklopila s MOL-om.

Republika Hrvatska je kao dioničar INA-e s MOL-om kao drugim dioničarem sklopila arbitražne sporazume u obliku arbitražnih klauzula sadržanih u Ugovoru o međusobnim odnosima dioničara i u Ugovoru o plinskom poslovanju te su se ugovorne strane u oba ta ugovora usuglasile da se njihovi sporovi uključujući i one koji se odnose na njihovo postojanje i valjanost (što uključuje i ništetnost) rješavaju pred arbitražnim vijećem sastavljenim od tri arbitra i u postupku koji će se voditi u Ženevi prema arbitražnim pravilima UNICITRAL. Pod točkom 15. pravnog mišljenja navodi se da valjanost arbitražnih sporazuma nije osporavana u tužbi koje je Republika Hrvatska pokrenula 2014.g. protiv MOL-a. Naknadno je pred Saveznim vrhovnim sudom Švicarske konfederacije Republika Hrvatska između ostalog tražila i ponavljanje postupka. Na temelju navedenih okolnosti, u pravnom mišljenju se zaključuje da više ne postoji mogućnost uspješnog osporavanja valjanosti arbitražnih sporazuma, a takav zaključak temelji se na načelu nemo potest venire contra factum proprium (nitko ne može ići kontra vlastitih postupanja), odnosno iz ranijeg postupanja Republike Hrvatske proizlazi da je prihvaćala valjanost arbitražnih klauzula, stoga ih naknadno više ne može s uspjehom osporavati. Uzgredno se navodi i da bi se zbog separabilnosti arbitražne klauzule, ako koruptivno kazneno djelo nije izravno na nju usmjereno, arbitražna klauzula smatrala valjanom čak i ako bi sam ugovor bio ništetan.

Kontradiktorno prethodno navedenom, pod točkom 16. pravnog mišljenja navodi se da se u predmetu PCA 2014-15 ugovorilo kao mjerodavno hrvatsko pravo, te da je podnesen zahtjev za proglašenjem ništetnosti na temelju članaka 270., 271. i 322. Zakona o obveznim odnosima. Člankom 270. ZOO-a propisano je da je ugovor ništetan kad je činidba

nedopuštena, a člankom 271. ZOO-a, da je činidba nedopuštena ako je protivna Ustavu Republike, prisilnim propisima ili moralu društva. Člankom 322. ZOO-a kao ništetni označeni su oni ugovori koji su suprotni Ustavu, prisilnim propisima ili moralu društva. Ništetnost je posljedica zabranjenog pravnog posla, odnosno pravnog posla koji je protivan prisilnim propisima pravnog poretka, a to se odnosi na odredbe kojima se sankcioniranju kaznena djela iz članka 347. stavka 1. i članka 348. stavka 1. Kaznenog zakona. U ovom dijelu pravno mišljenje četiri pravna fakulteta vraća se na postupak kojeg je Republika Hrvatska pokrenula protiv MOL-a prema pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL), te navodi da je **arbitražno vijeće donijelo Pravorijek PCA kojim su odbijeni svi zahtjevi Republike Hrvatske, uključujući i zahtjeve za utvrđenje ništetnosti na temelju koruptivnih radnji (podmićivanja)**. Nadalje se obrazlaže da su se pravni lijekovi koristili prema švicarskom pravu kao lex arbitri, Republika Hrvatska je tražila poništaj i alternativno reviziju Pravorijeka PCA s ciljem ponavljanja postupka (2017), a nakon pravomoćnosti presude ponovno njegovu reviziju (2022). Ti su zahtjevi odbačeni na formalnoj razini, bez ulaženja u meritum u odnosu na pravomoćnost presude kao nove činjenice odnosno dokaza, i meritorno odbijeni u odnosu na to je li na ishod arbitražnog postupka odnosno Pravorijek PCA utjecalo počinjenje kaznenog djela. Arbitražni sud je u predmetu PCA 2014-15 donio Pravorijek PCA prije negoli je presuda protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija postala pravomoćna, a utvrdio je da Republika Hrvatska nije dokazala da je pri sklapanju ugovora bilo koruptivnih radnji davanja i primanja mita. U odluci švicarskog Saveznog vrhovnog suda koja je donesena nakon pravomoćnosti presude protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija navodi se da arbitražni sud i inače nije vezan utvrđenjima državnog suda u kaznenom postupku.

Međutim, u pravnom mišljenju četiri pravna fakulteta od 16. siječnja 2023.g., ističe se, a Vlada Republike Hrvatske je to u potpunosti ignorirala, da strani arbitražni pravorijek, pa tako i **Pravorijek PCA u Republici Hrvatskoj proizvodi pravne učinke samo ako ga prizna hrvatski sud**. Republika Hrvatska je ugovornica Newyorške konvencije o priznanju i ovrši stranih arbitražnih odluka, koju treba primijeniti jer je Pravorijek PCA donesen na području druge države ugovornice ove Konvencije, a to je Švicarska Konfederacija. Republika Hrvatska je ujedno država ugovornica i Europske konvencije o međunarodnoj trgovačkoj arbitraži koja je primjenjiva jer su sjedišta obaju stranaka u postupku u kojem je donesen Pravorijek PCA u državama ugovornicama ove Konvencije.

U postupku priznanja ili ovrhe Pravorijeka PCA pred hrvatskim sudom, postavilo bi se pitanje postojanja nekog od razloga za odbijanje priznanja Pravorijeka PCA sukladno Newyorškoj konvenciji. Sukladno članku V. stavku 2. točki (b) Newyorške konvencije, **priznanje ili ovrha pravorijeka mogu biti odbijeni ako nadležno tijelo u zemlji u kojoj je traženo priznanje ili ovrha utvrdi da bi priznanje ili ovrha pravorijeka bilo protivno javnom poretku te zemlje.** Pojam javnog poretka nije definiran u Newyorškoj konvenciji, već se javni poredak Republike Hrvatske utvrđuje sa stajališta hrvatskog pravnog sustava. **Interes je države u kojoj se traži priznanje ili ovrha, očuvanje temeljnih načela i vrednota pravnog poretka.** U točki 26. pravnog mišljenja zaključuje se kako bi se moglo tvrditi da je **Pravorijek PCA nespojiv s javnim poretkom Republike Hrvatske, jer je sastavni dio tog javnog poretka i kaznenopravno sankcioniranje koruptivnih djela, uključujući i ono koje je utvrđeno pravomoćnom presudom protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija.** Dodatno, moglo bi se tvrditi i da je Pravorijek PCA nespojiv s javnim poretkom Republike Hrvatske, jer je sastavni dio toga poretka i pravo na pravično suđenje koje

obuhvaća pravo na nepristrane arbitre. U Zahtjevu kojeg je Republika Hrvatska podnijela 2017.g., Republika Hrvatska se pozivala na pristranost jednog od arbitara u postupku u kojem je donesen pravorijek PCA, a u postupku priznanja Pravorijeka PCA pristranost tog arbitra trebala bi se i dokazati.

Kaznenopravno sankcioniranje koruptivnih djela i pravo na pravično suđenje predstavljaju najviše vrednote i načela pravnog poretka u Republici Hrvatskoj koje čine njezin javni poredak, a isto vrijedi i za većinu drugih država. Ovaj zaključak izričito je naveden pod točkom 27. pravnog mišljenja četiri pravna fakulteta od 16. siječnja 2023.g., što je Vlada Republike Hrvatske u svom priopćenju za medije od 31. siječnja 2023.g., u potpunosti ignorirala. **Iz poštivanja javnog poretka Republike Hrvatske proizlazi obaveza i dužnost hrvatskih sudova da odbiju priznanje i ovrhu Pravorijeka PCA, a isto tako postojala bi obaveza i dužnost sudova u drugim državama koja u svom javnom poretku kaznenopravno sankcioniraju koruptivna djela i jamče pravo na pravično suđenje kao najviše vrednote, da također odbiju priznanje i ovrhu Pravorijeka PCA.** Ne postoje razlozi da se isto pravno stajalište ne odnosi i na Pravorijek ICSID-a u odnosu na druge pravne sustave država članica koje nisu države članice Europske unije, a potpisnice su Washingtonske konvencije, iako se pravo mišljenje četiri pravna fakulteta, svjesno ili nesvjesno, to nije izrijekom i naglasio.

Nadalje, u pravnom mišljenju se ukazuje da kada bi pred hrvatskim sudom bio priznat i ovršen Pravorijek PCA, nastala bi nepoželjna situacija u kojoj bi bili prihvaćeni učinci tog Pravorijeka, koji su suprotni kaznenopravnim, a potencijalno i građanskopravnim učincima pravomoćne presude protiv Ive Sanadera i Zsolta Hernadija. U postupku priznanja, naši bi sudovi bili vezani i člankom 12. stavkom 3. Zakona o parničnom postupku kojim je propisano da je u parničnom postupku, u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja sud vezan pravomoćnom presudom kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim.

Pod točkom 30. pravnog mišljenja navodi se da pretežu razlozi za stajalište da je počinjenjem kaznenih djela primanja i davanja mita povrijeđen i javni poredak. Radi se o temeljnim vrijednostima pravnog poretka, što proizlazi iz činjenice da je progon ovih kaznenih djela povjeren posebnom specijaliziranom tijelu, a Republika Hrvatska je donijela razne akte s ciljem suzbijanja korupcije; Nacionalni program za suzbijanje korupcije 2006. – 2008., Strategija suzbijanja korupcije 2008., Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje 2015.-2020., te Strategija suzbijanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. Ujedno je člankom 83. stavkom. 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije korupcija predviđena kao kazneno djelo osobito teškog karaktera u prekograničnim odnosima. Stoga je moguć zaključak i da je sankcioniranje korupcije dio europskog javnog poretka, koji je dio međunarodnog javnog poretka svih država članica, pa tako i Republike Hrvatske.

U pravnom mišljenju se pod točkom 32. nadalje navodi da se **u međunarodnim konvencijama koje je ratificirala Republika Hrvatska ukazuje na iznimnu društvenu opasnost koruptivnih kaznenih djela.** U preambuli Konvencije UN-a protiv korupcije (2005) ukazano je na ozbiljnost problema i prijetnji koje korupcija predstavlja, zatim u preambuli Kaznenopravne konvencije o korupciji (1999) ukazano je da je korupcija prijetnja vladavini prava, demokraciji i ljudskim pravima, korupcija podriva načela dobre uprave, pravедnosti i društvene pravde, uništava konkurenciju te otežava gospodarski razvitak i izlaže

opasnosti stabilnost demokratskih ustanova i moralnih temelja društva, a u preambuli Građanskopravne konvencije o korupciji (2001) ukazano je da korupcija predstavlja ozbiljnu prijetnju vladavini prava, demokraciji i ljudskim pravima, poštenju i socijalnoj pravdi, koči gospodarski razvoj i ugrožava pravilno i pošteno funkcioniranje tržišnih gospodarstava. Pored navedenog, pravni poredak štiti i Konvencija OECD-a za borbu protiv podmićivanja stranih javnih dužnosnika u međunarodnom poslovanju koju Republika Hrvatska nije ratificirala. Iz svega navedenog proizlazi zaključak da je suzbijanje korupcije bitno za očuvanje vladavine prava, demokracije, ljudskih prava, poštenja, socijalne pravde te gospodarskog razvoja tržišnih gospodarstava i stoga je dio javnog poretka Republike Hrvatske. (vidi stranicu 10. pravnog mišljenja).

Pod točkom 34. pravnog mišljenja, ponovno se naglašava da je pravo na pravično suđenje dio postupovnog pravnog poretka. To pravo obuhvaća i pravo na nepristranost arbitara. U javnom poretku Republike Hrvatske, ovo pravo je zaštićeno člankom 29. Ustava Republike Hrvatske i člankom 6. Konvencije, stoga bi priznanje učinaka arbitražnog pravorijeka koji je donesen uz sudjelovanje pristranog arbitra, ako se to in casu doista i dokaže, bilo protivno javnom poretku Republike Hrvatske, a time i razlogom za odbijanje priznanja ili ovrhe takvog pravorijeka pred državnim sudom u Republici Hrvatskoj. Eventualna odluka hrvatskog suda o odbijanju priznanja ili ovrhe Pravorijeka PCA zbog povrede javnog poretka bila bi podložna kontroli viših sudova u postupku po pravnim lijekovima, ali i kontroli Ustavnog suda Republike Hrvatske te ESLJP. Bude li odbijeno priznanje ili ovrha Pravorijeka PCA pred hrvatskim sudom, one neće u Republici Hrvatskoj proizvoditi nikakve pravne učinke, uključujući učinak pravomoćno presuđene stvari.

U sažetku pravnog mišljenja izričito se navodi da postoje argumenti u prilog, ali i protiv priznanja Pravorijeka PCA arbitražnog vijeća utemeljenog prema pravilima Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo u Republici Hrvatskoj, pri čemu ako bi priznanje bilo odbijeno, na području Republike Hrvatske Pravorijek ne bi imao pravnu snagu. Ali bi mogao imati pravnu snagu u drugim državama članicama Newyorške konvencije ako bi tamo bio postavljen zahtjev za priznanjem ili ovrhom, i ako bi taj zahtjev bio priznat. Također se navodi da postoje argumenti u prilog i protiv mogućnosti priznanja i ovrhe Pravorijeka ICSID-a u državama članicama Europske unije, ali ne postoje smetnje da se on prizna i prisilno provede u državi ugovornici Washingtonske konvencije koja nije istovremeno i država članica Europske unije. Naime tim Pravorijekom su usvojeni zahtjevi MOL-a koji se odnose na povredu Ugovora o plinskom poslovanju donošenjem pet odluka Vlade te je Republici Hrvatskoj naloženo da plati određene novčane iznose s kamatama. U Pravorijeku ICSID-a su odbijeni navodi MOL-a, da je Pravorijekom PCA pravomoćno presuđeno pitanje postojanja korupcije, ujedno je utvrđeno da Republika Hrvatska nije uspjela dokazati da je došlo do korupcije, odbilo je prigovore Republike Hrvatske o nenadležnosti i presudilo u odnosu na Ugovor o plinskom poslovanju u korist MOL-a. Međutim, to ne znači da je time poništena činjenica da je pravomoćnom presudom hrvatskih sudova utvrđeno da je u odnosu na oba ugovora, i to prva izmjena i dopuna Ugovora o međusobnim odnosima dioničara i Ugovora o plinskom poslovanju iz 2009.g., obuhvaćen koruptivnim kaznenim djelima primanja i davanja mita, što je u pravnom mišljenju četiri pravna fakulteta u Republici Hrvatskoj od 16. siječnja 2023.g., propušteno izričito naglasiti. U tom smislu isti argumenti morali vi vrijediti i za Pravorijek PCA kao i za Pravorijek ICSID-a.

Ovim zastupničkim pitanjem tražim pojašnjenje, zašto Vlada Republike Hrvatske nije uvažila argumente iz pravnog mišljenja četiri pravna fakulteta na temelju kojih bi se priznanje i ovrha Pravorijeka PCA trebala odbiti, u cilju zaštite pravnog poretka, te zašto se u pravnom mišljenju potreba poštivanja i zaštite javnopravnog poretka, a time dužnost i obaveza odbijanja priznanja i ovrhe u Republici Hrvatskoj obrazlaže samo u odnosu na Pravorijek PCA, a nije na istovjetan način obrazložen i u odnosu na Pravorijek ICSID-a u kojem je sadržana obveza naknade štete.

Ujedno smatram da je Vlada Republike Hrvatske dužna ukazati na problematiku priznanja i ovrhe Pravorijeka PCA kao i Pravorijeka ICSID-a na području Europske unije, ali i država članica Washingtonske konvencije putem obraćanja nadležnim tijelima unutar Europske unije, a tako i tijeku koje je zaduženo za praćenje Washingtonske konvencije. Naime, u navedenim državama Republika Hrvatska ima imovinu koja nije izuzeta iz ovrhe, pa bi se MOL, ukoliko Republika Hrvatska dobrovoljno ne podmiri tražbinu mogao naplatiti u ovršnom postupku, ali samo ako se u tim državama provede postupak priznanja i ovrhe i ako se u tim postupcima priznaju navedeni Pravorijeci. Međutim, važno je ukazati da ukoliko dođe do priznanja Pravorijeka ICSID-a i naplate troškova naknade štete, to bi predstavljalo potvrdu da se koruptivnim kaznenim djelom može ostvariti korist i da pravni sustav to ne može spriječiti. Takva poruka štetno bi djelovala na povjerenje u postupke koji se vode ili bi se ubuduće mogli voditi na temelju važećih međunarodnih konvencija i arbitraža, te bi izazvalo sumnju u njihovu temeljnu bazičnost, stoga bi u interesu očuvanja povjerenja u sustav rješavanja sporova na temelju uspostavljenih međunarodnih arbitražnih mehanizama svim državama potpisnicama trebalo biti u interesu da na svom području ne priznaju učinke pravorijeka kada je ono što se dosuđuje posljedica pravomoćno utvrđenog kaznenog djela, što je pravomoćno utvrđeno u nacionalnim pravnim poredcima država članica međunarodnih ugovora i konvencija.

Ovim zastupničkim pitanjem od Vlade Republike Hrvatske tražim i očitovanje je li MOL već zatražio isplatu, je li mu naknada štete povodom navedenih pravorijeka već isplaćena, te dostavu dokumentacije i to preslike Pravorijeka PCA i Pravorijeka ICSID-a te podatke o svim arbitražnim postupcima u kojima sudjeluje Republika Hrvatska koji su u tijeku, ili o postupcima sklapanja sporazuma u predmetima na koje se primjenjuju arbitražne klauzule ili međunarodni ugovori i konvencije, kao i očitovanje planira li Vlada Republike Hrvatske poduzeti bilo koje korake na međunarodnoj razini kojima bi zaštitila javni poredak Republike Hrvatske ili makar ukazala na problem i opasnosti koje proizlaze iz nevjerodostojnosti provođenja arbitražnih pravorijeka poništavanjem nacionalnih javnih poredaka u državama članicama međunarodnih ugovora i konvencija.

Zastupnica u Hrvatskom saboru

Dalija Orešković

